

Quicksan
Wet natuurbescherming
ter plaatse van:

**Gravenveldweg
te Emmen**

projectnummer

192796

TITELBLAD

RAPPORT	
Type onderzoek	Quickscan Wet natuurbescherming
Locatie onderzoek	Gravenveldweg te Emmen
Projectnummer	192796
Versie rapportage	1.0
Auteur	S. Nap
Controle en vrijgave	R.J.W. Huls
Paraaf vrijgave	
Datum	22 januari 2020
OPDRACHTGEVER	
Naam	Enexis Netbeheer B.V.
Contactpersoon	dhr. H.M. van Manen
Adres	Postbus 6, 8000 AA, Zwolle

UITGEVOERD DOOR

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Zuidwolde
 Industrieweg 20
 7921 JP Zuidwolde
 Tel: 0528 373 982

Kantoor Appingedam
 Opwierderweg 160
 9902 RH Appingedam
 Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
 Transistorstraat 91-34
 1322 CL Almere
 036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een Quickscan Wet natuurbescherming dat is uitgevoerd ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen, in opdracht van Enexis Netbeheer B.V..

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	5
1.1	Aanleiding en doelstelling	5
1.2	Scope.....	5
1.3	Kwaliteitsborging	5
1.4	Leeswijzer	6
2.	ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING.....	7
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie en nabije omgeving	7
2.2	Beschrijving toekomstige plannen	9
2.3	Beschermde gebieden in de omgeving	10
2.3.1	Natura 2000.....	10
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	10
2.4	Houtopstanden	11
3.	NATUURWETGEVING	13
3.1	Soortenbescherming	13
3.1.1	Vogels	13
3.1.2	Overige soorten	13
3.2	Gebiedsbescherming	14
3.2.1	Natura 2000.....	14
3.2.2	Natuurnetwerk Nederland	14
3.3	Houtopstanden	15
3.4	Zorgplicht	15
4.	METHODE.....	16
4.1	Literatuurstudie	16
4.2	Veldbezoek.....	16
5.	RESULTATEN.....	18
5.1	Vaatplanten	18
5.2	Vogels	18
5.3	Grondgebonden zoogdieren	19
5.4	Vleermuizen	21
5.4.1	Verblijfplaatsen	21
5.4.2	Vliegrouete	21
5.4.3	Foerageergebied.....	22
5.5	Amfibieën en reptielen.....	22
5.6	Vissen.....	24
5.7	Overige soorten.....	24
6.	RESULTATEN GEBIEDBESCHERMING	25
6.1	Natura 2000	25
6.2	Natuurnetwerk Nederland	25
6.3	Houtopstanden	25
7.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	26
7.1	Samenvatting	26
7.2	Conclusie soortenbescherming.....	26
7.3	Conclusie gebiedsbescherming	27
7.4	Conclusie houtopstanden.....	27
7.5	Aanbevelingen en advies.....	27
7.5.1	Nader onderzoek	27
7.5.2	Broedvogels.....	27
7.5.3	Houtopstanden.....	28

7.5.4	Zorgplicht.....	28
7.6	Verantwoording	28
LITERATUURLIJST.....		29

BIJLAGEN

1	Overzicht vrijgestelde soorten provincie Drenthe

1. INLEIDING

In opdracht van Enexis Netbeheer B.V. is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek, en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is het voornemen om nieuwbouw te realiseren ter plaatse van het onderzoeksterrein ten behoeve van uitbreiding van het hoogspanning station. Ten aanzien van deze nieuwbouw zullen de bomen ter plaatse gekapt worden.

Omdat het initiatief negatieve gevolgen kan hebben op beschermde natuurwaarden, is het voornemen getoetst aan de huidige natuurwetgeving. Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is inzicht verkrijgen in de mogelijke effecten op aanwezige beschermde natuurwaarden als gevolg van de beoogde werkzaamheden.

1.2 Scope

In dit rapport is een quickscan Wet natuurbescherming beschreven. Hierin is onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten en zo ja, of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf worden getoetst of schade op kan treden aan bestaande Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Opgemerkt wordt dat deze rapportage geen verstorings- of verslechteringstoets of AERIUS-berekening bevat. In dit rapport is beoordeeld of significante effecten op Natura 2000-gebied verwacht kunnen worden en of er nadere toetsing met betrekking tot Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.

Ook is beoordeeld of het beschermingsregime ten aanzien van beschermde houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming geldt.

1.3 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2015”, voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (ontheffing FF/75A/2014/061, geldig tot 16 maart 2020).

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de locatie, omgeving en het ontwikkelingsplan beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens aangegeven welke beschermde gebieden in de directe omgeving aanwezig zijn en of (mogelijk) er sprake is van beschermde houtopstanden in het kader van Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de regelgeving uit de Wet natuurbescherming die hier relevant is. In hoofdstuk 4 worden de gebruikte onderzoeksmethoden beschreven. De resultaten van de toets aan de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan. Besloten wordt met een overzicht van geraadpleegde bronnen.

2. ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING

In dit hoofdstuk wordt de huidige en toekomstige situatie van de onderzoekslocatie beschreven en wordt een overzicht gegeven van de beschermde gebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie en nabije omgeving

Het onderzoeksterrein betreft een bosgebied en heeft een oppervlakte van circa 11.000 m². Circa driekwart van het bosgebied zal gekapt gaan worden.

Het onderzoeksterrein is gelegen aan de Gravenveldweg te Emmen aan de noordzijde van het hoogspanning station Emmen Weerdingen (EM1W). Aan de noordzijde van de onderzoekslocatie ligt een kleine vijver en staat een hoogspanningsmast.

In onderstaande figuur 2.1 is de onderzoekslocatie aangegeven.

Figuur 2.1 Plangebied, rood omlijnd (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

Figuur 2.2 tot en met 2.5 zijn overzichtsfoto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.2. Overzichtsfoto van het bosgebied ten noorden van het hoogspanningsstation, gezien in oostelijke richting.

Figuur 2.3. Overzichtsfoto van de oostzijde van het bosgebied, gezien in noordelijke richting.

Figuur 2.4. Overzichtsfoto van het bosgebied, gezien in zuidwestelijke richting.

Figuur 2.5. Overzichtsfoto van het bosgebied, gezien in noordelijke richting.

2.2 Beschrijving toekomstige plannen

De opdrachtgever is voornemens om nieuwbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie te realiseren ten behoeve van de uitbreiding van het hoogspanning station.

Ten behoeve van deze nieuwbouwplannen zal driekwart van het bosgebied gekapt moeten worden.

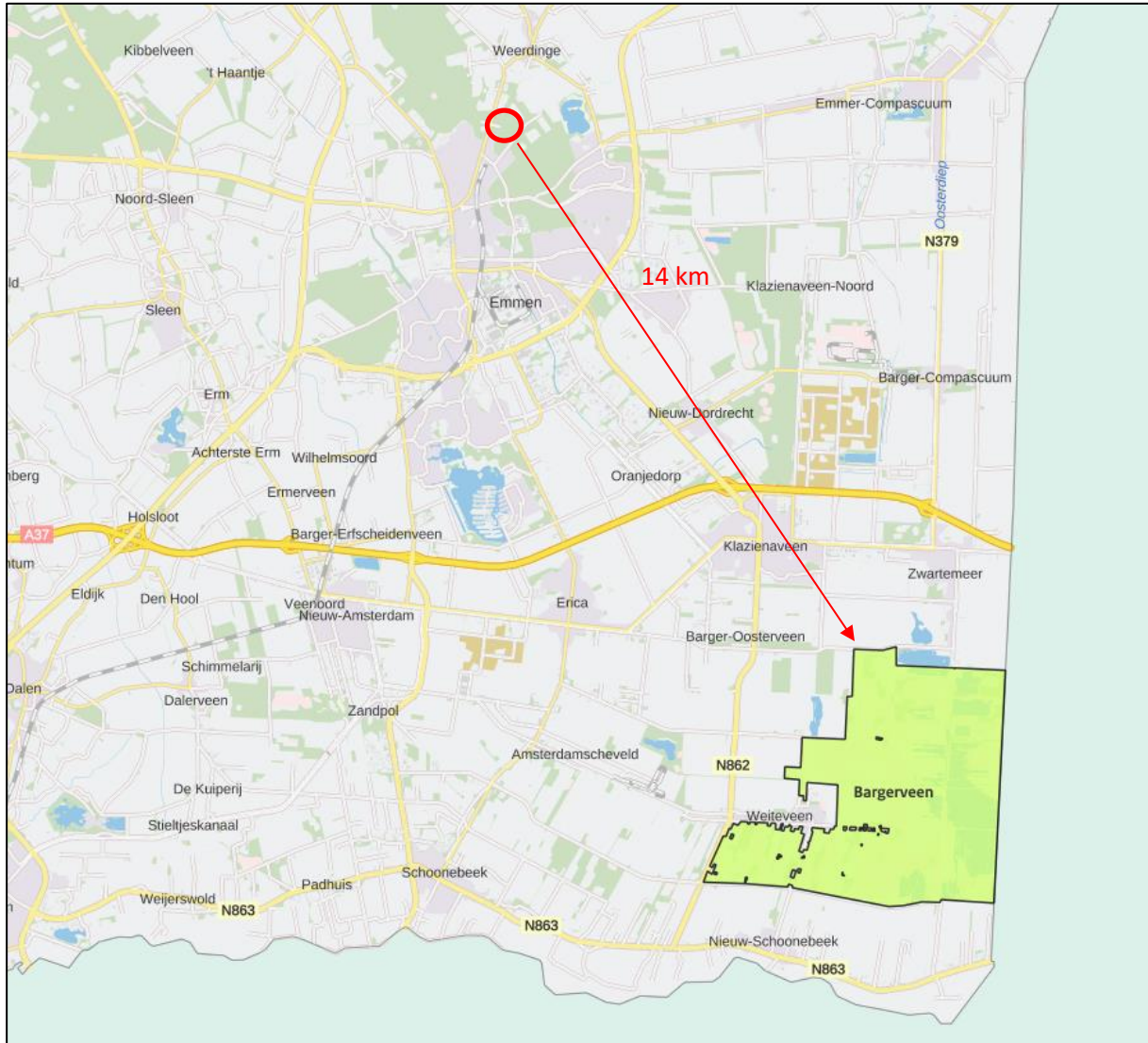
De werkzaamheden staan in 2020 gepland.

2.3 Beschermde gebieden in de omgeving

2.3.1 Natura 2000

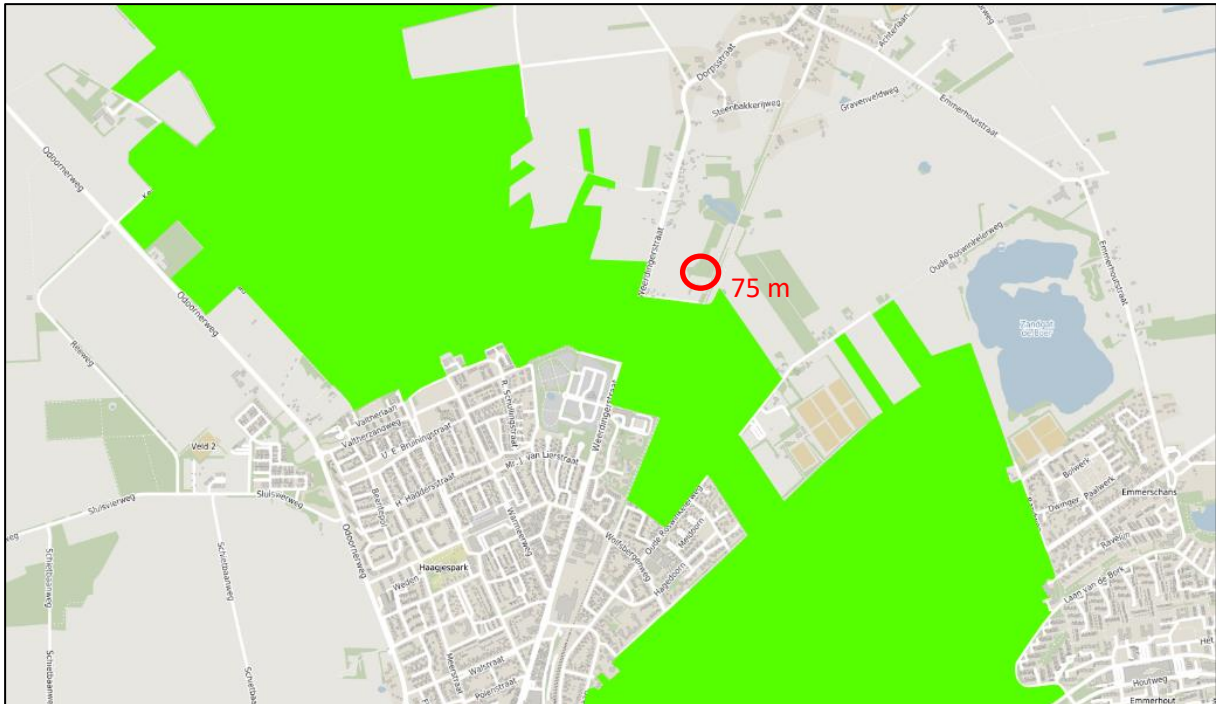
De onderzoekslocatie is gelegen ten noordwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Bargerveen (zie figuur 2.6). De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt circa veertien kilometer.

Figuur 2.6. Afstand tussen onderzoekslocatie en dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (bron: Rijksoverheid).

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de kaart in figuur 2.7 is te zien dat in de directe omgeving van de onderzoekslocatie sprake is van een gebied uit de het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op circa vijfenzeventig meter en betreft het Valtherbos en de Emmerdennen onder beheer van Staatsbosbeheer. Het Valtherbos en de Emmerdennen zijn een aaneengesloten gebied die onderdeel uitmaken van Boswachterij Emmen. Dit is aangemerkt als NNN natuurgebied.

Figuur 2.7. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het NNN (bron: provincie Drenthe).

2.4 Houtopstanden

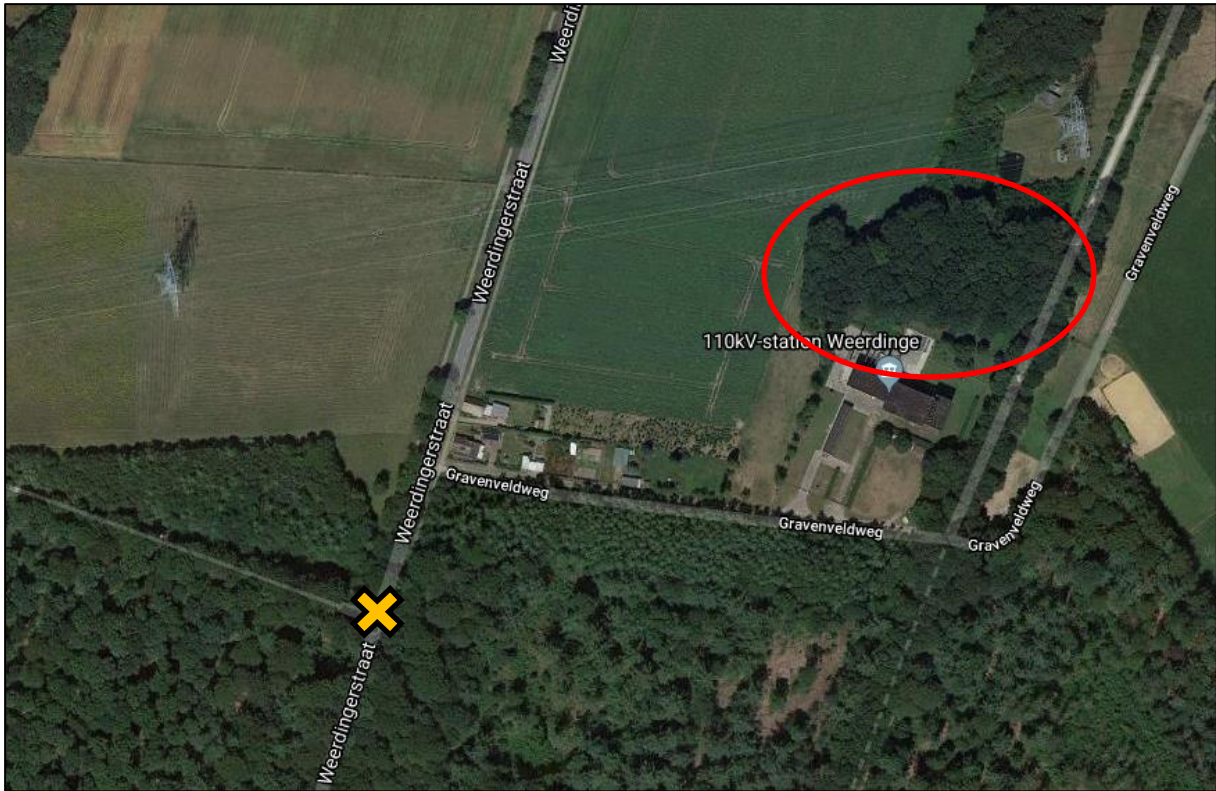
Binnen het onderzoeksgebied worden ten behoeve van het plan houtopstanden verwijderd. Dit betreft driekwart van alle bomen binnen de onderzoekslocatie. Hieronder is beoordeeld of sprake is van het toetsingskader voor bescherming van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming (zie ook 3.3).

Er is sprake van een bij Wet beschermde houtopstand indien:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Van de Gemeente Emmen is geen digitale kaart te vinden waarop de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming (of de eerdere Boswet) is aangegeven. Het plangebied ligt, op basis van Google Streetview, wel buiten de verkeerskundige bebouwde kom. Op figuur 2.8 is met een oranje kruis aangegeven waar volgens Google Streetview de bebouwde komgrens ligt.

De te kappen houtopstanden zijn groter dan 10 are. Daarnaast is in het plangebied een rijbeplanting van meer dan 20 bomen aanwezig. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn aan de orde.

Figuur 2.8. Te kappen houtopstanden (rood omrand) ten opzichte van waarschijnlijke bebouwde kongrens (oranje kruis) (bron: Google Streetview).

3. NATUURWETGEVING

In Nederland is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Wet natuurbescherming. De provincies zijn bevoegd gezag met betrekking tot het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor soortenbescherming en vergunningen ten behoeve van gebiedsbescherming.

3.1 Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling.

Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

3.1.1 Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten zijn beschermd indien deze in gebruik zijn. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

3.1.2 Overige soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

Met de Wet natuurbescherming is de gebiedsbescherming van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen worden aangeduid als Natura 2000-gebieden.

In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied zijn zowel de te beschermen waarden van de Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. Dit zijn habitattypen of soorten die typerend zijn voor een bepaald gebied. Deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen als zogenaamde instandhoudingsdoelen. Elk gebied is specifiek voor een of meer van deze instandhoudingsdoelen aangewezen. Met deze nationale deelverplichtingen wordt bijgedragen aan de Europese verplichting die beoogt het goede voortbestaan van deze natuurwaarden zeker te stellen.

Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Deze wordt aangevraagd bij de provincie waar de ingreep plaatsvindt. De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. “Extern” betekent zowel dat instandhoudingsdoelen beschermd moeten zijn tegen invloed van buiten het gebied als dat soorten die een levensfunctie buiten het gebied hebben, daar ook volledige bescherming genieten.

Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie (cumulatie) van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Het NNN moet voorkomen dat planten en dieren door isolatie van gebieden uitsterven en dat de Nederlandse biodiversiteit afneemt. In het NNN zijn opgenomen:

- Natura 2000-gebieden, bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en (robuuste) verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);
- grote wateren.

Voor het NNN geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte. Deze nota stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijk negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor het hele

NNN geldt een 'nee, tenzij beginsel'. Op grond hiervan dient directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied waar mogelijk te worden voorkomen. Er is vrijwel altijd een compensatieverplichting in het provinciaal beleid opgenomen.

3.3 Houtopstanden

Artikelen 4.1 t/m 4.5 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van houtopstanden. Hiervoor zijn in de meeste gevallen provincies verantwoordelijk, voor enkele Rijkseigendommen, zoals terreinen van RWS en het Koninklijk huis is het Rijk verantwoordelijk.

Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, van meer dan tien are of meer dan 20 bomen in één of meerdere rijen, gelegen buiten de bebouwde komgrens Wet natuurbescherming.

De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Voor specifieke houtopstanden zoals éénrijige populieren langs landbouwpercelen of specifieke velmaatregelen gelden uitzonderingsregels.

Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Provincies kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) gevelde opstand stond. Daarnaast kunnen ook per gemeente regels gelden ten aanzien van kap van bomen (APV).

3.4 Zorgplicht

In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. Deze geldt voor zowel soorten als gebieden. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In artikel 1.11 is het als volgt verwoord:

De zorg houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt (...);

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,*
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of*
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt.*

Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

4. METHODE

4.1 Literatuurstudie

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van flora en fauna ter plaatse van de onderzoekslocatie en de nabije omgeving. Deze bureaustudie heeft bestaan uit het opvragen van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen tien jaar. Hierin is een overzicht gegeven van de ontheffingsplichtige soorten in de Wet natuurbescherming binnen een straal van ongeveer een kilometer rond de onderzoekslocatie. Deze staan weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4.1. Beschermde soorten binnen een kilometer van het onderzoeksgebied.

Soort	Bescherming
Grondgebonden zoogdieren	
Das	Wnb art. 3.10
Eekhoorn	Wnb art. 3.10
Amfibieën	
Heikikker	Bern II, HR IV
Kamsalamander	Bern II, HR IV
Knoflookpad	Bern II, HR IV
Poelkikker	HR IV
Vogels	
Bonte vliegenvanger	Categorie 5
Boomklever	Categorie 5
Boomkruiper	Categorie 5
Bosuil	Categorie 5
Buizerd*	Categorie 4
Gekraagde roodstaart	Categorie 5
Grauwe vliegenvanger	Categorie 5
Groene specht	Categorie 5
Grote bonte specht	Categorie 5
Havik*	Categorie 4
Koolmees	Categorie 5
Pimpelmees	Categorie 5
Roek*	Categorie 2
Zwarte mees	Categorie 5
Zwarte roodstaart	Categorie 5

*Nesten van vogels die behoren tot categorie **1 tot en met 4** zijn jaarrond beschermd. Nesten van soorten die vallen onder categorie 5 zijn eveneens jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieve nestlocaties overblijven in de omgeving. Hoewel deze vogelsoorten vaak terugkeren naar de plaats waar zij het voorgaande jaar hebben gebroed, beschikken ze wel over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen.

Verder is gebruik gemaakt van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen en dergelijke). Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensbeherende Organisaties).

4.2 Veldbezoek

De uitvoering van het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 12 december 2019 en is uitgevoerd door mevrouw S. Nap van Eco Reest. Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden. Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden als volgt: droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft, temperatuur 6 graden Celsius.

Het bezoek is erop gericht om te beoordelen of de onderzoekslocatie geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de onderzoekslocatie en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

5. RESULTATEN

Onderstaand zijn de resultaten van zowel het literatuuronderzoek als het veldbezoek weergegeven.

5.1 Vaatplanten

De NDFF maakt geen melding van beschermde vaatplanten binnen een straal van een kilometer rond de onderzoekslocatie. Beschermde vaatplanten zijn eveneens niet aangetroffen binnen de onderzoekslocatie.

Het bosgebied bestaat hoofdzakelijk uit zomereiken. Goede groei van zomereiken is alleen mogelijk op voedselrijke zand-, klei-, leemgronden (Bomenstichting). Een gedeelte van de bomen is begroeid met klimop. Klimop is eveneens een plant die hoofdzakelijk op voedselrijke grond groeit.

Daarnaast is er veel ondergroei van struiken, bosschages en verschillende soorten vaatplanten waaronder: boerenwormkruid, brem, dolle kervel, gewone braam, gewone vlier herderstasje, jacobskruiskruid, koninginnekruid, kleine brandnetel, pitrus, ridderzuring, speerdistel, vogelmuur en verschillende soorten grassen en algemene varens.

Gezien de voedselrijke omstandigheden en het ontbreken van specifieke groeiplaatsen worden beschermde vaatplanten niet verwacht binnen de onderzoekslocatie.

5.2 Vogels

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten bekend (NDFF): buizerd, havik en roek. Nesten van deze jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen in het bosgebied.

Het leefgebied van de buizerd bestaat uit uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Het voorkeurs habitat gaat uit naar een combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel. De buizerd broedt het liefst in kruinen van bomen, vaak tegen de rand van het bos of soms lager in struiken. Buizerd paren hebben meerdere nesten in een territorium en wisselen van jaar of jaar tussen de nesten (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek is een groep van vier buizerds waargenomen. De buizerds waren hoog in de lucht aan het thermiek vliegen, ze hadden geen binding met het bosgebied. Deze groep was vermoedelijk op najaarstrek vanuit Scandinavië. Binnen de onderzoekslocatie zijn ook geen nestplaatsen van buizerds aangetroffen. Eveneens zijn geen poepsporen of resten van braakballen aangetroffen. Nestplaatsen van de buizerd kunnen worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

De havik broedt voornamelijk in naald- en loosbossen, in mindere mate in moerasbossen en soms in stadsparken. De havik wordt steeds vaker aangetroffen in de stad afhankelijk van het voedselaanbod. Het gehele jaar door zijn ze aanwezig in hun territorium, in de winter blijven ze tot tien kilometer in de buurt van hun nesten (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek is de havik niet waargenomen. Eveneens zijn geen nesten of sporen van aanwezigheid aangetroffen. De waarneming uit de NDFF berust op één waarneming in een groter bosgebied ten zuiden van de onderzoekslocatie. Gelet op het ontbreken van nesten en sporen kan een nestplaatsen van de havik worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

De roek is een echte koloniebroeder. De nesten worden in de toppen van hoge bomen gebouwd. Kolonies van roeken bevinden zich veelal in vrijstaande, hoge groepen bomen (vaak populieren) langs

snelwegen, treinsporen, kanalen of dorpen. In de nabijheid liggen vaak graslanden waar de roek zijn voedsel zoekt (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van roeken aangetroffen. Ook de roek zelf is niet aangetroffen binnen of rondom de onderzoekslocatie. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat zich een kolonie roeken bevindt op circa negenhonderd meter ten noorden van de onderzoekslocatie in een klein bosperceel nabij Weerdinge. Gelet op het ontbreken van nesten kan een roekenkolonie worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn gedurende het veldbezoek enkele vogelsoorten aangetroffen. Het betreffen onder andere: buizerd, gaai, goudvink, grote bonte specht, koolmees, merel, roodborst en vuurgoudhaan.

Ter plaatse van de onderzoekslocatie zijn geen (jaarrond beschermde) nesten waargenomen. Er zijn wel enkele holtes van de grote bonte specht waargenomen (zie figuur 5.1). De grote bonte specht is een categorie 5 vogelsoort. Indien er voor deze soort onvoldoende alternatieve nestmogelijkheden in de omgeving aanwezig zijn is deze soort jaarrond beschermd. Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich een geschikt bosperceel. Daarnaast bevinden zich ten zuiden en westen van de onderzoekslocatie de grote bosgebieden het Valtherbos en de Emmerdennen. Er zijn voor de grote bonte specht en andere categorie 5 vogelsoorten voldoende alternatieve nestplaatsen in de directe omgeving aanwezig.

Figuur 5.1. Holtes van de grote bonte specht in een van de te kappen zomereiken.

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

De NDFF maakt melding van de das en de eekhoorn binnen een straal van een kilometer rond de onderzoekslocatie.

De das leeft bij voorkeur in kleinschalige akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, houtwallen en heggen. Tevens is de das ook veelvoorkomend in ander open terrein, zoals vochtige heidegebieden en rivierdalen. De das heeft wel verschillende voorkeuren waar zijn geschikte habitat aan moet voldoen, zo moet er voldoende dekking zijn, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een geschikte bodem waar ze goed in kunnen graven. Tevens dient er een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld aanwezig te zijn. De das leeft voor een groot gedeelte onder

de grond in zelf gegraven holenstelsels, burchten genoemd. Deze burchten zijn vaak gelegen aan bosranden, houtwallen, brede heggen, in hoogliggend terrein of op hellingen en altijd in de buurt van gras- en akkerland en water. De verspreiding van de das beperkt zich hoofdzakelijk tot de hogere gronden in het oosten, zuiden en midden van het land (Zoogdierverseniging). De das en zijn burcht zijn beide beschermd onder de Wet natuurbescherming. Tijdens het veldbezoek zijn mogelijke wroetsporen van de das aangetroffen. Op verschillende locaties zijn omgewoelde plekken in de grond zichtbaar (zie figuur 5.2). Gelet op de waarnemingen uit de NDFF is het bekend dat de das in de omgeving van de onderzoekslocatie voorkomt.

Figuur 5.2. Wroetsporen van een das.

De eekhoorn is een echte boombewoner. Eekhoorns komen met name voor in bosgebieden, maar tevens in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bosgebied. Het voorkeurs habitat van de eekhoorn gaat uit naar een ouder bos, omdat het voedselaanbod en nestgelegenheid hier hoger is. De nesten bevinden zich vaak in boomtoppen en worden doorgaans zelf gebouwd, maar ook worden boomholten, oude kraaien- of eksternesten gebruikt (Zoogdierverseniging). Tijdens het veldbezoek is de eekhoorn niet waargenomen. Tevens zijn er geen nestplaatsen van de eekhoorn waargenomen. De mogelijkheid bestaat dat de eekhoorn gebruik maakt van het te kappen bosgebied. Echter blijft er de verbinding met andere bosgebieden intact. Daarnaast betreft het te kappen gedeelte een relatief klein oppervlakte in vergelijking met de grote bosgebieden in de directe omgeving. De kap werkzaamheden zullen niet van invloed zijn op de plaatselijke populatie eekhoorns in de omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast bieden de grote bosgebieden ten zuiden en westen van de onderzoekslocatie geschiktere en grote leefgebieden en nestlocaties voor de eekhoorn.

Er wordt overigens opgemerkt dat sporen van kleine zoogdieren in vegetatie en bodem lastig zichtbaar zijn door de hoeveelheid afgevalen bladeren op de grond. Gelet op het habitattypen zou de onderzoekslocatie en directe omgeving, onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied van algemene zoogdieren zoals diverse algemene muizensoorten. Deze algemene diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke

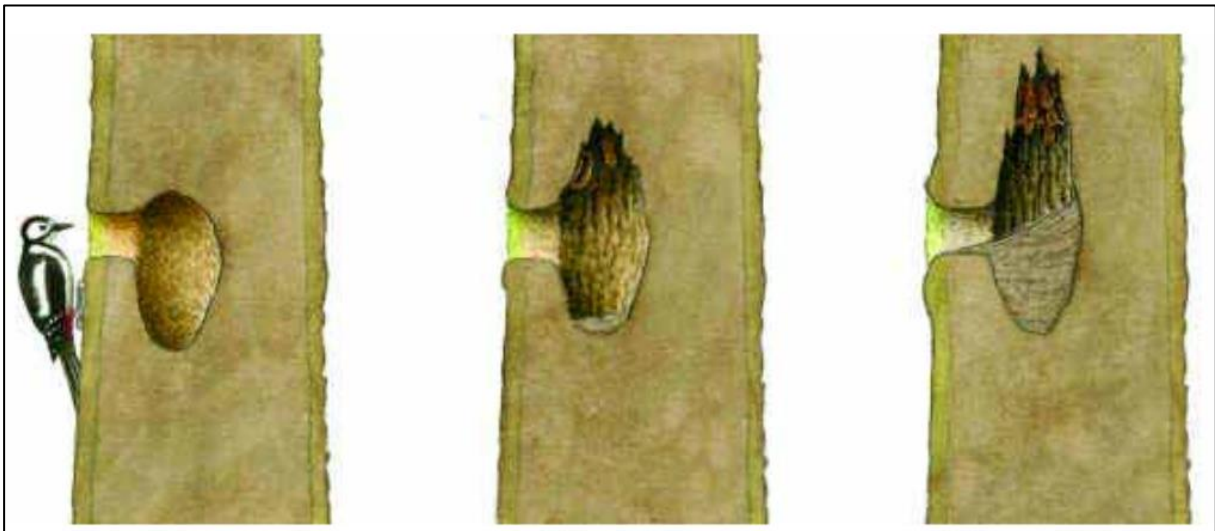
ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.4 Vleermuizen

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen vleermuizen bekend uit de NDFF. Dit kan de oorzaak zijn van een gebrek aan systematisch onderzoek. Het voorkomen van vleermuizen is dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

5.4.1 Verblijfplaatsen

Ter plaatse van de onderzoekslocatie zijn in enkele bomen holtes van spechten aangetroffen. Oude holtes van spechten zijn geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. In onderstaande figuur is te zien hoe een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen ontstaat. Spechten gebruiken een holte maar één tot enkele jaren. Rotting maakt de holtes op den duur ongeschikt als nestholte voor de specht. Tegelijkertijd ontstaat er een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen (bron: zoogdiervereniging). Het is dan ook niet uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de onderzoekslocatie bevinden.

Figuur 5.3. Ontstaan van een geschikte verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten (bron: Zoogdiervereniging).

5.4.2 Vliegroute

Bosgebieden en bomenrijen vormen lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen worden gebruikt door vleermuizen. De aanwezigheid van vliegroutes in de omgeving van de onderzoekslocatie kan niet worden uitgesloten (zie figuur 5.4). De oostzijde van de onderzoekslocatie grenst aan een mogelijk geschikte vliegroute, een (wandel)pad met aan beide zijde bomenrijen. Bij de kapwerkzaamheden zullen mogelijk aanwezige vliegroutes niet worden aangetast, deze blijven intact.

Figuur 5.4. Mogelijke vliegroute (gele pijl) ten opzichte van onderzoekslocatie (bron: Google Streetview).

5.4.3 Foerageergebied

Mogelijk maakt de onderzoekslocatie deel uit van het foerageergebied van in de omgeving voorkomende soorten vleermuizen. Er zullen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie voldoende alternatieve en geschiktere foerageergebieden voorhanden blijven voor vleermuizen. In de omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich op verschillende locaties waterpartijen omringd door bos.

5.5 Amfibieën en reptielen

De NDFF maakt melding van de heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker binnen een straal van een kilometer rond de onderzoekslocatie. Waarnemingen zijn bekend ten noorden en noordoosten van de onderzoekslocatie in enkele waterpartijen (vijvers en poelen). Eén van deze vijvers grenst in het noorden aan het te kappen bosgebied (zie figuur 5.5). Bijna alle waarnemingen zijn gedaan binnen de voortplantingsperiodes van de bovengenoemde amfibieën. Tijdens het veldbezoek bleek de ondergrond en de bodem binnen de onderzoekslocatie zeer zacht en makkelijk vergraafbaar, waardoor de onderzoekslocatie ook geschikt is als winterbiotoop. Het is dan ook niet uit te sluiten dat de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van het essentiële leefgebied van deze soorten. De omgeving kan zowel als voortplantingsbiotoop als winterbiotoop worden gebruikt.

Figuur 5.5. Voortplantingswater van enkele beschermde amfibieën, grenzend aan de onderzoekslocatie.

Het voorkeurs habitat van de heikikker bestaat uit heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Daarnaast wordt de soort ook wel in bosgebied en struweel waargenomen.

De heikikker is bij uitstek een soort die veel in vennen voorkomt. Daarnaast komt de soort ook voor in andere kleine geïsoleerde wateren. De soort komt veel voor in relatief voedselarme, vaak zwak zure wateren. De heikikker overwintert van oktober tot eind februari op vorstvrije plekken op het land buiten bereik van het grondwater. De heikikker overwintert (nagenoeg) niet in het water. In laag Nederland overwintert de heikikker vooral langs sloten met afgetrapte slootkanten (niet in het weiland) en in bosjes (BIJ12). Uit de NDFF komt naar voren dat er enkele waarnemingen van de heikikker zijn gedaan om circa tweehonderd meter ten noorden van de onderzoekslocatie.

Het landschap waarin de kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poel mag niet geheel beschaduwde zijn en moet permanent water bevatten. Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebieden voor (Ravon). Uit waarnemingen van de NDFF blijkt dat er een kamsalamander op circa tweehonderd meter ten noorden van de onderzoekslocatie is waargenomen. De meeste waarnemingen zijn echter afkomstig op circa een kilometer ten noordoosten van de onderzoekslocatie.

In Nederland wordt de knoflookpad aangetroffen op pleistocene zandgronden in Gelderland, Overijssel, Drenthe, Limburg en Noord-Brabant. De belangrijkste concentraties zijn momenteel te vinden in Drenthe en in het rivierengebied. De soort heeft een voorkeur voor agrarisch gebied, ruderaal terrein (zoals volkstuinen), rivierduintjes en halfnatuurlijke graslanden. De soort wordt ook relatief vaak gemeld op en rond infrastructuur (dijken, wegen en spoorlijnen). Daarnaast wordt de knoflookpad gemeld uit de randen van heideterreinen en uit bos en struweel. Een absolute voorwaarde voor deze (grotendeels ondergronds levende) soort is de aanwezigheid van open zandplekken omringd door vegetatie. Het zand moet een zodanige structuur hebben, dat het

goed vergraafbaar is. Ook extensief bewerkte akkers (bijv. asperge en aardappelen) voldoen hieraan. Knoflookpadden zijn 's nachts actief. Overdag graven ze zich in. Het voortplantingsbiotoop bestaat vaak uit vrij grote en diepe poelen met een weelderige onderwater- en oevervegetatie en een voedselrijk karakter (Ravon). Vanuit de NDFB blijkt onder andere dat er meerdere knoflookpadden in de vijver grenzend aan de noordzijde van de onderzoekslocatie zijn aangetroffen (zie figuur 5.5). Deze waarnemingen zijn gedaan in de voortplantingsperiode van de knoflookpad (april – juni). Na de voortplantingstijd gaat de pad weer naar het omliggende gebied om te eten, schuilen en overwinteren.

De poelkikker komt vooral voor op de pleistocene, hogere zandgronden bij voorkeur stilstaande wateren in bos- en heidegebieden. Behalve op de hoge zandgronden is de soort ook aanwezig op laagdynamische plekken in het riviereengebied. De poelkikker heeft voorkeur voor voedselarm, schoon water met begroeide oeverzones (Ravon). Uit waarnemingen van de NDFB blijkt dat er enkele poelkikkers binnen tweehonderd meter ten noorden van de onderzoekslocatie zijn waargenomen. Daarnaast zijn enkele exemplaren aangetroffen op circa een kilometer ten noordoosten van de onderzoekslocatie.

Naar alle waarschijnlijkheid zal er ook sprake zijn van incidentele verblijfplaatsen (landhabitat) van algemeen voorkomende amfibieën (bijvoorbeeld bruine kikker en gewone pad). Deze algemeen voorkomende diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt.

5.6 Vissen

Omdat er op de onderzoekslocatie geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

5.7 Overige soorten

Door het ontbreken van sleutelfactoren zoals waardplanten speelt onderhavig onderzoekslocatie geen cruciale rol voor plaatselijke beschermde vlinderpopulaties. Omdat er op de onderzoekslocatie geen geschikte permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van beschermde libellen worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Belangrijke reden hiervoor is dat ter plaatse geen geschikt habitat aanwezig is voor deze soorten.

De overige in de Wet natuurbescherming opgenomen ontheffingsplichtige soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat de onderzoekslocatie voor deze soorten een functie vervult.

6. RESULTATEN GEBIEDBESCHERMING

6.1 Natura 2000

Gelet op de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden (>14 km), de aard en omvang van de plannen en bekende dosis-effectrelaties (Vegte et al. 2014, Arcadis 2011 en Krijgsveld et al. 2008) zijn negatieve effecten door onder andere verstoring en stikstofdepositie op voorhand uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Vervolgstappen ten aanzien van de Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000 zijn zodoende niet aan de orde.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie grenst niet aan de bosgebied en maakt dan ook geen onderdeel uit van dit NNN gebied. Naar verwachting zullen de werkzaamheden geen invloeden hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Verder onderzoek naar invloeden op het NNN zijn niet van toepassing.

6.3 Houtopstanden

Het plangebied ligt, op basis van Google Streetview, buiten de verkeerskundige bebouwde kom. De te kappen houtopstanden zijn groter dan 10 are. Daarnaast is in het plangebied een rijbeplanting van meer dan 20 bomen aanwezig. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn aan de orde.

7. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

7.1 Samenvatting

In opdracht van Enexis Netbeheer B.V. is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen.

Aanleiding tot het onderzoek is het voornemen om nieuwbouw te realiseren ter plaatse van het onderzoeksterrein ten behoeve van uitbreiding van het hoogspanning station. Ten aanzien van deze nieuwbouw zullen de bomen ter plaatse gekapt worden.

Omdat het initiatief negatieve gevolgen kan hebben op beschermde natuurwaarden, is het voornemen getoetst aan de huidige natuurwetgeving. Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is inzicht verkrijgen in de mogelijke effecten op aanwezige beschermde natuurwaarden als gevolg van de beoogde werkzaamheden.

Het onderzoeksterrein is gelegen aan de Gravenveldweg te Emmen aan de noordzijde van het hoogspanning station Emmen Weerdingen (EM1W). Aan de noordzijde van de onderzoekslocatie ligt een kleine vijver en staat een hoogspanningsmast. Het onderzoeksterrein betreft een bosgebied en heeft een oppervlakte van circa 11.000 m². Circa driekwart van het bosgebied zal gekapt gaan worden.

7.2 Conclusie soortenbescherming

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels als beschreven in de Wet natuurbescherming aangetroffen. Voor categorie 5 vogelsoorten zijn voldoende alternatieve nestplaatsen in de omgeving voorhanden (bosgebieden Valtherbos en de Emmerdennen).

Er zijn mogelijke wroetplaatsen van de das aangetroffen binnen de onderzoekslocatie. Het is niet uit te sluiten dat de onderzoekslocatie onderdeel uit maakt van het essentiële leefgebied van de das.

Er kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen in bevinden in holtes die zijn aangetroffen in enkele bomen. Tevens kan de omgeving onderdeel uitmaken van het foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.

Het is niet uit te sluiten dat de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van het essentiële leefgebied van een of meerdere beschermde amfibieën waaronder de heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker. De onderzoekslocatie en omgeving kunnen zowel als voortplantingsbiotoop als winterbiotoop worden gebruikt.

De overige te verwachten diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

In de bomen kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Alle in gebruik zijnde vogelnesten zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

7.3 Conclusie gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie is gelegen ten noordwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Bargerveen. De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt circa veertien kilometer.

Gelet op de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden (>14 km), de aard en omvang van de plannen en bekende dosis-effectrelaties (Vegte et al. 2014, Arcadis 2011 en Krijgsveld et al. 2008) zijn negatieve effecten door onder andere verstoring en stikstofdepositie op voorhand uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Vervolgstappen ten aanzien van de Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000 zijn zodoende niet aan de orde.

Naar verwachting zullen de werkzaamheden geen invloeden hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Verder onderzoek naar invloeden op het NNN zijn niet van toepassing.

7.4 Conclusie houtopstanden

Het plangebied ligt, op basis van Google Streetview, buiten de verkeerskundige bebouwde kom van Emmen. De te kappen houtopstanden zijn groter dan 10 are. Daarnaast is in het plangebied een rijbepanting van meer dan 20 bomen aanwezig. Mogelijk zijn vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde.

7.5 Aanbevelingen en advies

7.5.1 Nader onderzoek

Het kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Daarnaast kan het niet worden uitgesloten dat de onderzoekslocatie essentieel leefgebied vormt voor de das en enkele beschermde amfibieën. Verblijfplaatsen van vleermuizen en essentieel leefgebied van de das en beschermde amfibieën zijn streng beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming.

Om te bepalen of er al dan geen vleermuisverblijfplaatsen en essentieel leefgebied aanwezig is voor de das en beschermde amfibieën, is aanvullend onderzoek nodig. Alleen dan kan bepaald worden of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Leidraad voor vleermuisonderzoek is het vleermuisprotocol van 2017. Voor een volledig vleermuisonderzoek zijn meerdere veldbezoeken nodig in de periode half mei - september.

Leidraad voor het onderzoek naar de das is het Kennisdocument Das, versie 1.0, juli 2017.

Leidraad voor het onderzoek naar de beschermde amfibieën is het Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017) van Netwerk Groene Bureaus.

Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn.

7.5.2 Broedvogels

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen tevens geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Indien er geen kapwerkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen wordt er geen overtreding van de

Wet natuurbescherming verwacht wat betreft nestlocaties voor vogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden moet voorafgaand hieraan de locatie worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

7.5.3 Houtopstanden

Geadviseerd wordt bij het bevoegd gezag (Gemeente Emmen) na te gaan waar de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming ligt en op basis hiervan óf en zo ja, welke vervolgstappen aan de orde zijn.

7.5.4 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

7.6 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
S. Nap

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierversamenleving (2017) *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017

Websites

www.BIJ12.nl

www.bomenstichting.nl

www.dasenboom.nl

www.NDFF.nl¹

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdierversamenleving.nl

---

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

BIJLAGE 1

OVERZICHT VRIJGESTELDE SOORTEN

PROVINCIE DRENTHE

Vrijgestelde soorten (artikel 3.10 eerste lid, onderdeel c) Provincie Drenthe	
Zoogdieren	Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>) Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>) Bunzing (<i>Mustela putorius</i>) Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>) Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>) Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>) Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>) Haas (<i>Lepus europeus</i>) Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>) Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>) Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>) Ondergrondse woelmuis (<i>Pitymys subterraneus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>) Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>) Tweekleurige bosspitsmuis (<i>Sorex coronatus</i>) Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>) Vos (<i>Vulpes vulpes</i>) Wezel (<i>Mustela nivalis</i>) Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>) Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>) Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>) Meerkikker Pelophylax ridibundus (<i>Rana ridibunda</i>) Middelste groene kikker / Bastaardkikker (<i>Pelophylax klepton esculentus</i> <i>Rana esculenta</i>)

Nader onderzoek
das, grote bosmuis, heikikker,
kamsalamander, knoflookpad,
poelkikker, vleermuizen en
houtopstanden

**Gravenveldweg
te Emmen**

projectnummer

200161

TITELBLAD

RAPPORT	
Type onderzoek	Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuis en houtopstanden
Locatie onderzoek	Gravenveldweg te Emmen
Projectnummer	200161
Versie rapportage	1.0
Auteur	M. Vos
Controle en vrijgave	R.J.W. Huls
Paraaf vrijgave	
Datum	8 december 2020
OPDRACHTGEVER	
Naam	Enexis Netbeheer B.V.
Contactpersoon	Dhr. H.M. van Manen
Adres	Postbus 6, 8000 AA Zwolle

UITGEVOERD DOOR

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Zuidwolde
 Industrieweg 20
 7921 JP Zuidwolde
 Tel: 0528 373 982

Kantoor Appingedam
 Opwierderweg 160
 9902 RH Appingedam
 Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
 Transistorstraat 91-34
 1322 CL Almere
 036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuis en houtopstanden dat is uitgevoerd ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen, in opdracht van Enexis Netbeheer B.V.. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2020 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2020 Emmen_200161_Gravenveldweg_NO

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuisen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Kwaliteitsborging	4
1.3	Leeswijzer	5
2.	ONDERZOEKSLOCATIE.....	6
2.1	Beschrijving onderzoeksgebied	6
2.2	Werkzaamheden	8
3.	ONDERZOEKSOPZET.....	11
3.1	Das	11
3.2	Grote bosmuis.....	11
3.3	Heikikker	11
3.4	Kamsalamander	13
3.5	Knoflookpad.....	13
3.6	Poelkikker	14
3.7	Vleermuizen	14
3.8	Houtopstanden	15
4.	RESULTATEN.....	16
4.1	Das	16
4.2	Grote bosmuis.....	17
4.3	Heikikker	19
4.4	Kamsalamander	19
4.5	Knoflookpad.....	19
4.6	Poelkikker	20
4.7	Vleermuizen	21
4.8	Overige waarnemingen	23
4.9	Houtopstanden	25
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	27
5.1	Functie van het plangebied per soort(groep).....	27
5.1.1	Vleermuizen.....	27
5.1.2	Grondgebonden zoogdieren.....	27
5.1.3	Amfibieën	28
5.1.4	Niet jaarrond beschermde vogelnesten	28
5.2	Vervolgstappen	28
5.2.1	Ontheffing soortenbescherming	28
5.2.2	Mitigerende en compenserende maatregelen.....	29
5.2.3	Houtopstanden.....	29
5.2.4	Zorgplicht.....	30
5.3	Verantwoording	30
	LITERATUURLIJST.....	31

BIJLAGEN

- 1 Nadere informatie wetgeving

1. INLEIDING

In opdracht van Enexis Netbeheer B.V. is door Eco Reest BV nader onderzoek uitgevoerd naar de beschermde diersoorten: das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en vleermuizen ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen. Tevens is beoordeeld of de te kappen houtopstanden onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming vallen.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Voor het beoogde project is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (rapportnummer 192796, datum 22 januari 2020). Hieruit is naar voren gekomen dat het plangebied geschikt is als essentieel leefgebied en mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en vleermuizen aanwezig zijn. Om vast te stellen of uit te sluiten dat het plangebied deel uit maakt van essentieel leefgebied of dat zich vaste rust- en verblijfplaatsen van één of meerdere soorten binnen het plangebied bevinden, is nader onderzoek naar deze soortgroepen uitgevoerd.

Het doel van het nader onderzoek is tweeledig:

- Er wordt vastgesteld of en hoe het onderzoeksgebied worden gebruikt door das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en/of vleermuizen. Bij aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt tevens de functie (kraam- zomer- of paarverblijfplaats) van de verblijfplaatsen bepaald. Daarnaast wordt vastgesteld of er essentiële vliegroutes, migratieroutes en / of essentiële foerageergebieden aanwezig zijn.
- Er wordt bepaald of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Daarnaast worden binnen het plangebied ten behoeve van het plan houtopstanden verwijderd. Zodoende is beoordeeld of sprake is van het toetsingskader voor bescherming van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

In het titelblad is de kwaliteitscontrole van deze rapportage weergegeven.

Het Netwerk Groene Bureaus beschikt over ontheffingen voor handelingen die nodig zijn ten behoeve van het inventariseren van beschermde soorten. Deze zijn afgegeven door de verschillende bevoegde gezagen (de provincies en het Ministerie van LNV). Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van deze ontheffingen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie en de voorgenomen werkzaamheden besproken. Hoofdstuk 3 bevat de onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. ONDERZOEKSLOCATIE

In dit hoofdstuk is de onderzoekslocatie en de voorgenomen werkzaamheden beschreven en weergegeven.

2.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Gravenveldweg te Emmen, aan de noordzijde van het hoogspanningsstation Emmen Weerdinge (EM1W). De onderzoekslocatie betreft een bosgebied en heeft een oppervlakte van circa 11.000 m² (zie figuur 2.1). Het bosgebied bestaat hoofdzakelijk uit zomereiken. Een gedeelte van de bomen is begroeid met klimop. Klimop is een plant die hoofdzakelijk op voedselrijke grond groeit. Ten noorden van het onderzoeksgebied ligt een kleine vijver en staat een hoogspanningsmast. In figuren 2.2 tot en met 2.5 zijn overzichtsfoto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.1 Onderzoeksgebied (rood gearceerd) met de grens tot waar naar verwachting gekapt gaat worden (doorgetrokken rode streep) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

Figuur 2.2 Overzichtsfoto van het bosgebied ten noorden van het hoogspanningsstation, gezien in oostelijke richting.

Figuur 2.3 Overzichtsfoto van de oostzijde van het bosgebied, gezien in noordelijke richting.

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

Figuur 2.4 Overzichtsfoto van het bosgebied, gezien in zuidwestelijke richting.

Figuur 2.5 Overzichtsfoto van het bosgebied, gezien in noordelijke richting.

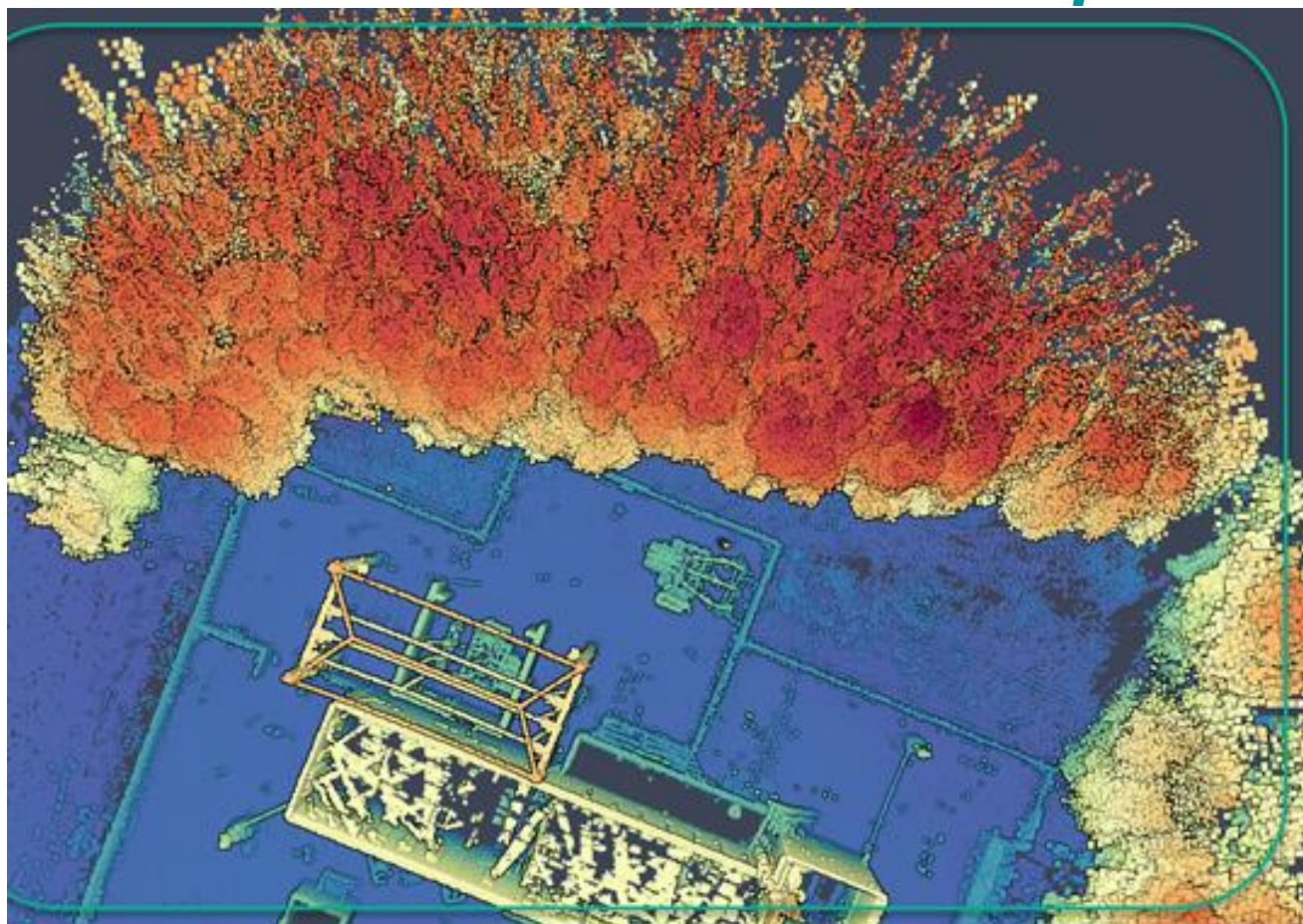
2.2 Werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens om ten behoeve van de uitbreiding van het hoogspanningsstation nieuwbouw te realiseren.

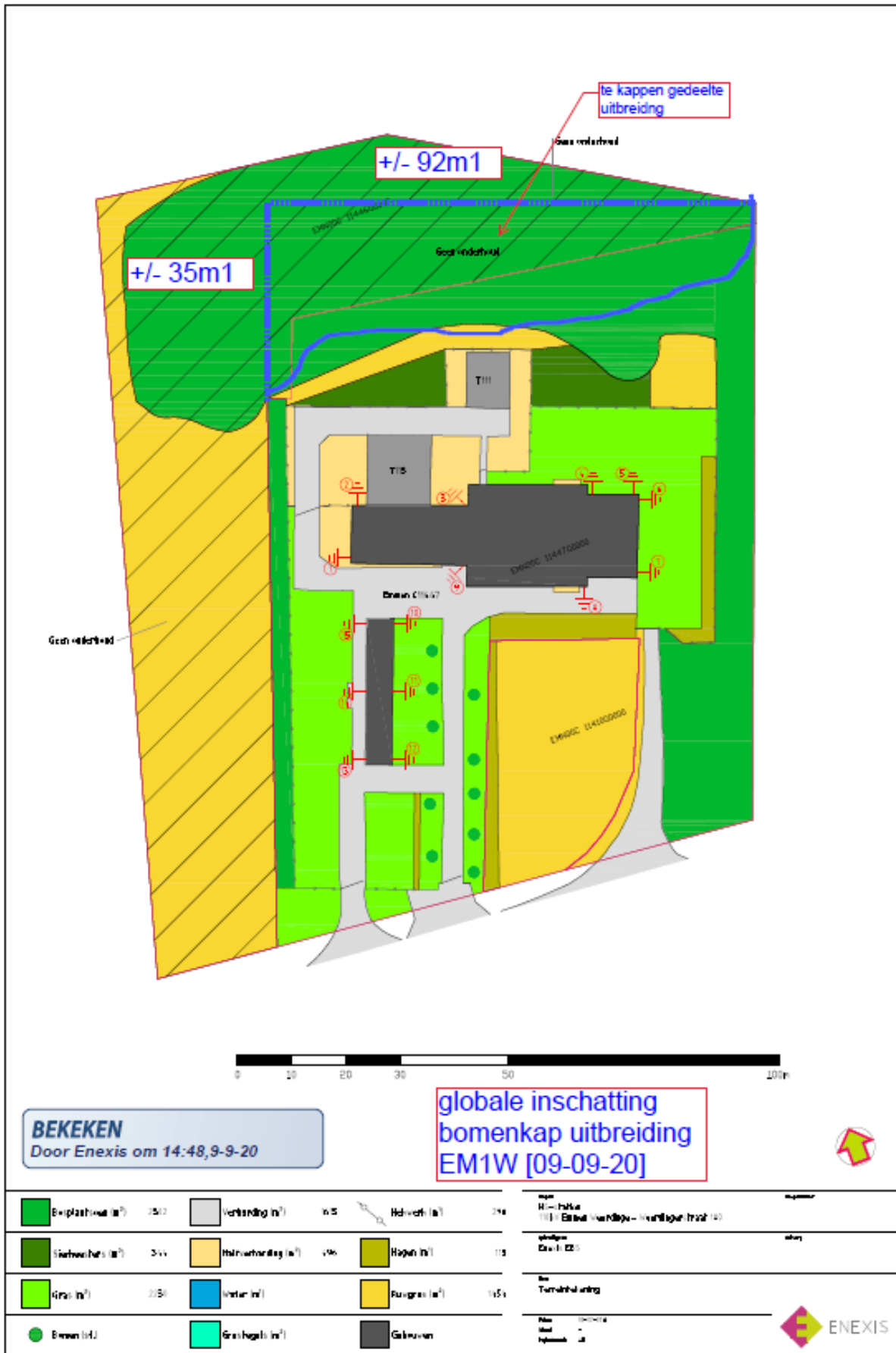
Ten behoeve van dit nieuwbouwplan wordt een gedeelte van het bosgebied gekapt (zie figuur 2.6 en 2.7). Circa 1.100 m² van het bosgebied zal gekapt gaan worden.

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

Figuur 2.6 Overzichtsfoto van de te kappen bomen (bron: opdrachtgever).

Figuur 2.7 Overzichtsfoto van de te kappen bomen, blauw omlijnd (bron: opdrachtgever).

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk is per onderzochte soort(groep) de methode van het veldonderzoek beschreven.

3.1 Das

Met het onderzoek naar de **das** is in beeld gebracht of vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied (migratieroutes of foerageergebieden) van de das binnen het onderzoeksgebied bevinden (BIJ12, 2017a). De afwezigheid van dassen kan in voldoende mate wordt aangetoond als na drie veldinventarisaties -onder goede omstandigheden en voldoende verspreid over het jaar uitgevoerd-, er geen aanwijzingen zijn gevonden dat de das aanwezig is in het gebied. Het onderzoek bestaat daarbij uit het inventariseren van graafactiviteiten, wissels, haar aan prikkeldraad, mestputjes en vraatsporen binnen en in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied.

Het veldonderzoek naar de das is uitgevoerd in de periode maart tot en met april 2020 en tijdens de overige onderzoeken tot en met augustus is eveneens gelet op de aanwezigheid van de das. Daarnaast is informatie opgevraagd bij Tonckens Ecologie die in 2018 in de nabije omgeving de bekende dassenburcht onderzocht heeft. Ook is de NDFF geraadpleegd (NDFF, 2020) om te bezien of/waar (recente) waarnemingen van das bekend zijn.

3.2 Grote bosmuis

Het nader onderzoek naar de **grote bosmuis** is uitgevoerd conform de IBN methode (Bergers, 1997) en heeft plaatsgevonden in de periode van 15 oktober tot en met 21 oktober 2020. Hiervoor zijn twintig inloopvallen (genummerd van 581 tot en met 600) gebruikt die in een raai verdeeld zijn over tien locaties, bij elke locatie twee inloopvallen. Voor het aas zijn meelwormen, wortel en meergranen zaden gebruikt. Het nestmateriaal bestond uit hooi dat in de vallen werd geplaatst. De pre-bait periode heeft drie dagen geduurd (15 tot en met 18 oktober). Tijdens deze periode is het vangmechanisme geblokkeerd, zodat muizen vrij de val in en uit kunnen lopen en zo aan het nieuwe object in de omgeving kunnen wennen. Na de pre-bait periode zijn de vallen twee keer per dag gecontroleerd (in de ochtend en in de avond), zie tabel 3.1. De locaties van de geplaatste vallen bevonden zich in een raai langs het bosrand van de te kappen bomen (over een lengte van circa negentig meter). Om de tien meter zijn twee vallen geplaatst met de inloopopening in tegenovergestelde richting. Hierbij is gezorgd dat de vallen zo plat mogelijk op de grond zijn geplaatst, waarbij de nestkamer schuin omhoog staat voor eventuele afwatering.

Tabel 3.1. De vallen zijn volgens onderstaand schema op scherp gezet en gecontroleerd.

Maandag 19 oktober 2020		Dinsdag 20 oktober 2020		Woensdag 21 oktober 2020	
Ochtend	Avond	Ochtend	Avond	Ochtend	Avond
Scherp zetten	Controleronde	Controleronde	Controleronde	Controleronde + Opruimen	-

3.3 Heikikker

De **heikikker** kent drie typen verblijfplaatsen: de wateren waar de eieren worden afgezet, de plekken waar ze in de actieve periode verblijven en de plekken waar ze overwinteren. In veel gevallen zijn de laatste beide habitats ruimtelijk verweven (BIJ12, 2017b). De afwezigheid van heikikker kan in voldoende mate wordt aangetoond als na twee tot drie veldinventarisaties -onder goede omstandigheden en in de periode eind februari tot begin april, er geen kooractiviteit is waargenomen.

Er is in beeld gebracht of voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of functioneel leefgebied (routes of foerageergebieden) van de heikikker aanwezig zijn binnen en nabij het plangebied.

Bij het onderzoek naar eiklommen en kooractiviteit van de heikikker is er eveneens een amfibiescherm geplaatst voor de migratieroute van land naar water. Aangezien de periode van het onderzoek naar de heikikker ongeveer gelijk liep met de tijd dat de meeste amfibieën migreren van land naar water, konden op deze manier extra waarnemingen worden gedaan. Voor het onderzoek naar de migratieroute is op de nacht van 9 maart op 10 maart 2020 een amfibiescherm opgezet om de migratieroute van amfibieën vanuit landhabitat binnen het plangebied naar voortplantingshabitat (de vijver) vast te stellen. De scherm bestond uit een meter lang doek wat deels ingegraven was. Beide zijden waren voorzien van een ingegraven emmer. Er stonden twee emmers bij het scherm, voorzien van een laag bladeren en water, zodat dieren die in de emmer gelopen waren konden schuilen en stress bij de dieren voorkomen kon worden.

Heikikkers maken een eigen geluid, dat omschreven wordt als een ploppend geluid, anders dan de bruine kikker. De roep van de heikikker is tot op 20 meter afstand te horen. Op bewolkte dagen kan de kooractiviteit overdag worden beluisterd in de periode eind februari tot begin april.

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden heikikker.

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Type onderzoek
1	9 maart	Droog, bewolkt, 2 Bft, 10°C	Kooractiviteit & eiklommen + Opzetten amfibiescherm migratieroute
2	10 maart	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 9°C	Controleren amfibiescherm + kooractiviteit & eiklommen
3	2 april	Droog, half bewolkt, 2 Bft, 12°C	Kooractiviteit + eiklommen

3.4 Kamsalamander

De **kamsalamander** kent drie typen verblijfplaatsen: de wateren waar de eitjes worden afgezet, de plekken waar ze in de actieve periode verblijven en de plekken waar ze overwinteren. Om migratie naar het water vast te stellen is de methode om in februari/maart twee veldbezoeken uit te voeren. Ook kan buiten het voortplantingsseizoen de aan- of afwezigheid van kamsalamanders worden bepaald door minimaal vijf maal te inventariseren (half juli – half oktober) op het landhabitat door potentiële schuilplaatsen als stenen, hout en plastic om te draaien.

Bij de kamsalamander is de exacte locatie van de terrestrische rustplaatsen en van de migratieroutes op het land redelijkerwijs niet in beeld te brengen. In de praktijk kan er dan ook vanuit gegaan worden dat als de kamsalamander aangetroffen is, op alle plekken binnen een paar honderd meter die daarvoor geschikt zijn, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de kamsalamander aanwezig zijn, evenals de essentiële omgeving die nodig is om deze plekken als zodanig te laten functioneren (BIJ12, 2017c).

Het nader onderzoek naar de kamsalamander heeft middels vijf inventarisatierondes in de nacht plaatsgevonden in de periode juli tot en met augustus (zie figuur 3.3). Hierbij zijn meerdere losse houtstukken omgedraaid en het landhabitat in de nacht met een zaklamp geïnventariseerd op aanwezigheid van deze soort.

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksrondes kamsalamander en knoflookpad.

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Type onderzoek
1	21 juli	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 16 °C	Inventarisatie individuen
2	28 juli	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 15 °C	Inventarisatie individuen
3	21 augustus	Natte grond, droge lucht, licht bewolkt, 2 Bft, 28 °C	Inventarisatie individuen
4	25 augustus	Droog, half bewolkt, 4 Bft, 17 °C	Inventarisatie individuen
5	28 augustus	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 20 °C	Inventarisatie individuen

3.5 Knoflookpad

Voor de **knoflookpad** zijn geen specifieke onderzoeksprotocollen opgesteld. Onderzoek heeft plaatsgevonden in de actieve periode van de dieren (vanaf half maart tot oktober). Het onderzoek naar de knoflookpad is gecombineerd met de onderzoeken naar andere beschermde amfibieën. De actieve periode van de mogelijke aanwezige beschermde amfibieën is nagenoeg overeenkomstig. De voortplantingsperiode is van april tot en met half juni. Vanaf juli zijn 's avonds ook pas gemetamorfoseerde knoflookpadjes actief in de buurt van de poel op open zandplekjes (Ravon).

Het nader onderzoek naar de knoflookpad heeft tegelijkertijd met het nader onderzoek naar de kamsalamander plaatsgevonden middels inventarisatie van de soort in zomerhabitat. Tussen schemering en middernacht is de soort het meest actief.

Tabel 3.4 Uitgevoerde onderzoeksronden kamsalamander en knoflookpad.

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Type onderzoek
1	21 juli	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 16 °C	Inventarisatie individuen
2	28 juli	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 15 °C	Inventarisatie individuen
3	21 augustus	Natte grond, droge lucht, licht bewolkt, 2 Bft, 28 °C	Inventarisatie individuen
4	25 augustus	Droog, half bewolkt, 4 Bft, 17 °C	Inventarisatie individuen
5	28 augustus	Droog, half bewolkt, 1 Bft, 20 °C	Inventarisatie individuen

3.6 Poelkikker

De **poelkikker** is een typische waterkikker. De poelkikker overwintert op het land, op vorstvrije plaatsen ingegraven in de grond in bossen en struwelen. In zachte winters kan de poelkikker al half maart richting de voortplantingswateren trekken. De voortplantingsperiode loopt van eind april tot en met juli. De meest optimale methode om poelkikkers te inventariseren is op basis van kooractiviteit bij het voortplantingswater, waarbij in mei en juni in tenminste twee veldbezoeken bij gunstige weersomstandigheden (vooral 's avonds, als het niet te koud is, maar ook overdag op warme, zonnige dagen) worden uitgevoerd. Heel goede dagen zijn dagen met regen en temperaturen vanaf 10 à 12 graden Celsius na een periode van droogte (BIJ12, 2017d).

Het nader onderzoek naar de poelkikker heeft middels twee bezoeken in de periode van mei en juni plaatsgevonden. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van kooractiviteit van deze soort (zie tabel 3.5).

Tabel 3.5 Uitgevoerde onderzoeksronden kamsalamander en knoflookpad

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Type onderzoek
1	13 mei	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 14 °C	Kooractiviteit
2	15 juni	Droog, onbewolkt, 1 Bft, 24 °C	Kooractiviteit

3.7 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit het Vleermuisprotocol (versie 2017). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vier bezoeken. Hiervan zijn twee rondes uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (D240x) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het bosgebied in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is de onderzoekslocatie twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Drie onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Eén ronde is uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data plaatsgevonden:

Tabel 3.6 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Bezoek	Datum (2020)	Starttijd	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers	Typen verblijfplaatsen
1	15 mei	21:20	Droog, half bewolkt, 4 Bft, 8,6-6,4 °C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
2	22 juni	3:00	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 14 °C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
3	26 augustus	21:30	Droog, licht bewolkt, 3 Bft, 16 °C	1	Paarverblijfplaatsen
4	15 september	05:10	Droog, licht bewolkt, 0 Bft, 14 °C	1	Paarverblijfplaatsen

3.8 Houtopstanden

Binnen het onderzoeksgebied worden ten behoeve van het plan houtopstanden verwijderd (zie 2.2).

Er is sprake van een bij Wet beschermde houtopstand indien:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt, en
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt een meld- en herplantplicht. Onderzocht is of het beschermingsregime vanuit de Wet natuurbescherming geldt door na te gaan of de locatie buiten de begrenzing bebouwde kom Wet natuurbescherming ligt en of het te kappen deel voldoet aan het oppervlaktecriterium.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn per onderzochte soort(groep) de resultaten van het veldonderzoek beschreven.

4.1 Das

Uit literatuurgegevens van Tonckens Ecologie is bekend dat er op circa 300 meter afstand ten oosten van het plangebied een dassenburcht aanwezig is (zie figuur 4.1). Tijdens het nader onderzoek zijn geen sporen aangetroffen. Buiten de mogelijke wroetsporen die tijdens de ecologische quickscan zijn waargenomen zijn er geen (recente) sporten aangetroffen die duiden op een vaste rust- en verblijfplaats van de das binnen het plangebied. Het plangebied kan mogelijk wel worden gebruikt als passage richting de nabijgelegen bosgebieden Emmerdennen en Valtherbos, ten zuiden en westen van het plangebied. Het plangebied maakt echter geen deel uit van een essentieel leefgebied van de das, aangezien er voldoende soortgelijk habitat aanwezig is in de omgeving.

Figuur 4.1. Overzichtskartaal aanwezige dassenburcht ten oosten van het plangebied (bron: Tonckens Ecologie, 14 maart 2018).

4.2 Grote bosmuis

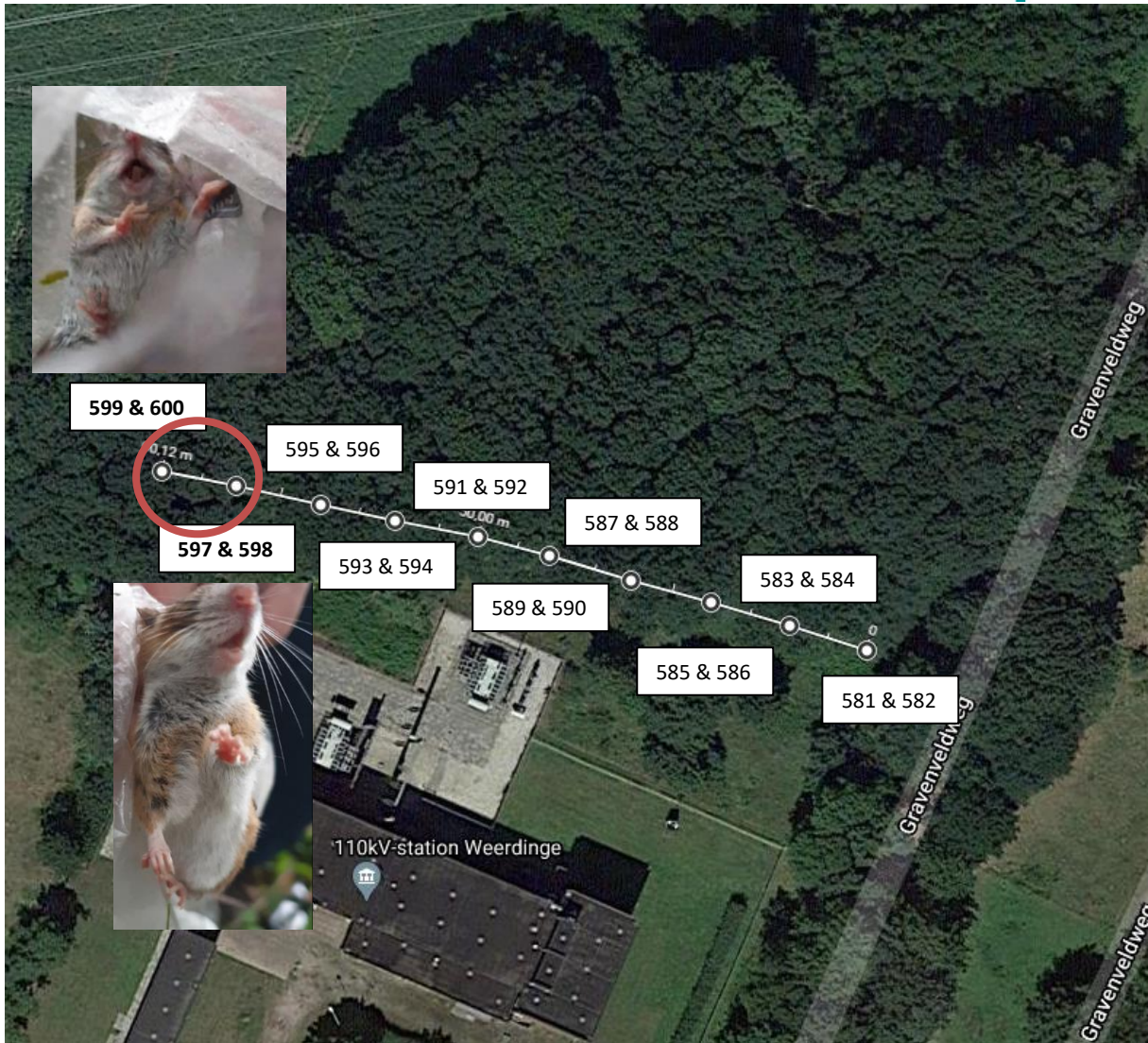
Tijdens het nader onderzoek naar de grote bosmuis is deze soort in totaal zes keer in de vallen aangetroffen. In één ronde is de grote bosmuis in vier vallen waargenomen, waarvan drie keer een vrouwelijk exemplaar en één keer een mannelijk exemplaar.

In tabel 4.1. zijn de resultaten opgesomd. In figuur 4.2 zijn de valnummers en enkele foto's weergegeven.

Tabel 4.1. Resultaten nader onderzoek grote bosmuis.

Datum/tijd	Controleronde 1 (avond) 19-10-2020 20:00-21:30	Controleronde 2 (ochtend) 20-10-2020 08:00-09:30	Controleronde 3 (avond) 20-10-2020 20:00-21:30	Controleronde 4 (ochtend) 21-10-2020 08:00-09:30
Weer	8 graden, bewolkt, droog, 4 Bft	6 graden, bewolkt, droog, 3 Bft	7 graden, bewolkt, droog, 2 Bft	7 graden, bewolkt, regenachtig, 2 Bft
Valnummer				
581	X	X	X	X
582	X	X	X	X
583	X	X	X	X
584	X	X	X	X
585	X	Bosmuis	X	Rosse woelmuis
586	X	Aardmuis	Rosse woelmuis	X
587	Rosse woelmuis	X	X	X
588	X	Bosmuis	X	Bosmuis
589	X	X	X	X
590	X	X	Veldmuis	X
591	X	X	X	Bosmuis
592	X	X	X	Huisspitsmuis
593	X	X	X	X
594	X	X	X	X
595	X	X	X	X
596	Rosse woelmuis	Bosmuis	Rosse woelmuis	X
597	Bosmuis	X	X	Grote bosmuis (v)
598	Rosse woelmuis	Grote bosmuis (v)	X	Grote bosmuis (m)
599	Grote bosmuis (v)	Bosmuis	Rosse woelmuis	Grote bosmuis (v)
600	X	X	X	Grote bosmuis (v)
Aardmuis	1 keer			
Bosmuis	7 keer			
Huisspitsmuis	1 keer			
Grote bosmuis	6 keer			
Rosse woelmuis	7 keer			
Veldmuis	1 keer			

Figuur 4.2 Locatie valnummers en waarnemingen grote bosmuis (rood omlijnd).

Bij het vrijlaten kon worden bekeken naar welke hol de grote bosmuizen vluchtten. Hiervan zijn twee locaties vastgesteld (zie figuur 4.3). De locatie van de aangetroffen grote bosmuizen bestaat uit dichte begroeiing van braamstruiken en boerenwormkruid. In de nabije omgeving was geringe soortgelijke begroeiing in de vorm van dichte braamstruiken aanwezig.

Figuur 4.3. Hol grote bosmuis een paar meter ten noorden van valnummers 597-598 (foto links) en ten zuiden van valnummer 599-600 (foto rechts).

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

4.3 Heikikker

Tijdens de eerste onderzoeksrunde naar de heikikker zijn in de geplaatste emmers bij het amfibiescherm twee bruine kikkers aangetroffen en één kleine watersalamander. Bij de tweede onderzoeksrunde zijn in de vijver ten noorden van het plangebied eiklumpen van de bruine kikker en twee parende bruine kikkers waargenomen. Uiterlijke kenmerken van de aangetroffen bruine kikkers zijn: kleine metatarsusknobbel, rugstreep niet voorbij de ogen, tijdens paring geen blauwe huidskleur van de man en bovenlip niet sterk contrasterend. Er zijn geen kooractiviteiten van de heikikker gehoord. In onderstaande figuur 4.4 zijn enkele waarnemingen van de aangetroffen bruine kikker weergegeven.

Figuur 4.4. Waargenomen bruine kikkers.

4.4 Kamsalamander

De kamsalamander is tijdens het nader onderzoek niet vastgesteld. Bij het optillen van houtstronken zijn eveneens geen schuilende amfibieën waargenomen. Tijdens het nachtbezoek zijn meerdere groene kikkers waargenomen aan de rand van de vijver. Als aanvulling voor het poelkikker onderzoek zijn enkele groene kikkers gevangen en gedetermineerd (zie paragraaf 4.5).

4.5 Knoflookpad

De knoflookpad is tijdens het nader onderzoek niet vastgesteld. Ten tijde van het onderzoek is een gewone pad aangetroffen nabij de vijver en op de zandweg naast het plangebied (zie figuur 4.5). Binnen de onderzoekslocatie wordt na aanleiding van het nader onderzoek de aanwezigheid van de knoflookpad niet verwacht.

Figuur 4.5. Waargenomen gewone pad.

4.6 Poelkikker

In de vijver ten noorden van het plangebied is tijdens het nader onderzoek geen kooractiviteit van de poelkikker gehoord. Na de afronding van het veldonderzoek binnen het plangebied is de bekende voortplantingslocatie voor poelkikkers ten noordoosten van het plangebied bezocht. Hier is kooractiviteit van zowel de poelkikker als bastaardkikker gehoord. Er kan daardoor geconcludeerd worden dat de weeromstandigheden goed waren ten tijde van het uitgevoerde nader onderzoek en dat de vijver te noorden van het plangebied geen voortplantingsbiotoop van poelkikker betreft.

Figuur 4.6 Locatie aanwezige kooractiviteit poelkikker (oranje omlijnd).

Tijdens het veldwerk in de nacht voor het nader onderzoek naar de kamsalamander en knoflookpad konden de aanwezige groene kikkers bij de rand van de vijver worden gevangen en gedetermineerd. Aan de hand van de metatarsusknobbel, lengte scheenbeen in verhouding met kop-romp lengte, afstand metatarsusknobbel tot 1^e teen en de strekproef is drie keer de bastaardkikker gedetermineerd. Enkele groene kikkers zijn ontsnapt in het water en konden daardoor niet gedetermineerd worden. Het gedrag dat de groene kikkers voornamelijk aan de rand van de vijver bevonden, kan te maken hebben met het verschil in foerageergedrag tussen de poelkikker en bastaardkikker. De bastaardkikker eet relatief meer 'landprooien' dan waterprooien. Macrofauna zoals bijvoorbeeld libellenlarven worden pas gegeten, zodra deze aan land komen (Ravon).

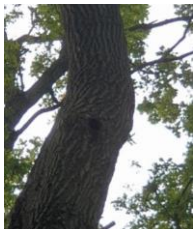
4.7 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Binnen de onderzoekslocatie zijn tijdens het nader onderzoek waarnemingen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis vastgesteld die betrekking hebben tot de bomen binnen de onderzoekslocatie.

Van de gewone dwergvleermuis zijn meerdere foeragerende exemplaren waargenomen aan de bosrand ten zuiden en oosten van de onderzoekslocatie. Binnen de onderzoekslocatie zijn zomerverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis aangetroffen. De locaties van de bomen met holtes waar deze verblijfplaatsen bevinden (nummer 1 en 2) zijn weergegeven in figuur 4.7.

Bij de onderzoeksrondes in de paarperiode, in augustus en september, zijn twee tot drie baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen rondom de holtes nummer 1 tot en met 5 en ten zuidoosten van het plangebied. De gewone dwergvleermuis stoot tijdens het vliegen sociale geluiden uit, en roept niet vanaf één plek. Hierdoor is het lastig de exacte locatie van de paarverblijfplaats aan te wijzen. Er wordt, gezien de waarnemingen, uitgegaan van één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in een van de holtes 1 tot en met 5.

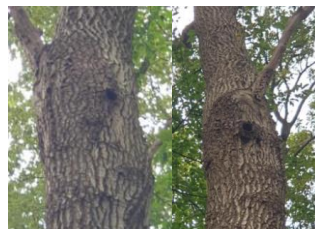
HOLTE 1

HOLTE 2

HOLTE 3

HOLTE 4 EN 5

Binnen het te kappen gebied zijn in holte 6 en 7 geen aanwijzingen gedaan dat vleermuizen binding hebben met deze boomholtes.

Figuur 4.7 Locatie aanwezige boomholtes (stip) en aanwezige verblijfplaatsen (blauwe stip).

De bomen waar de verblijfplaatsen bevinden vallen buiten de kapgrens. Tussen de kapgrens en de aanwezige verblijfplaatsen betreft de afstand circa 7,5 meter.

Tabel 4.2 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

Bezoek	Locatie	Vleermuissoort	Aantal	Functie	Invliegopening
1	Centrum bos perk	Watervleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Ruige dwergvleermuis	3	Zomerverblijf	Boomholte 1 en 2
	Bomenrij ten oosten van gebouw en bos	Gewone dwergvleermuis	2-3	Vliegroue en foerageergebied	n.v.t.
2	Bomenrij ten oosten van gebouw en bos	Gewone dwergvleermuis	2-3	Vliegroue en foerageergebied	n.v.t.
3	Gravenveldweg	Gewone dwergvleermuis	2-3	Paarterritorium	Holte 1 - 5
4	Geen relevante waarnemingen binnen het plangebied	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Foerageergebied

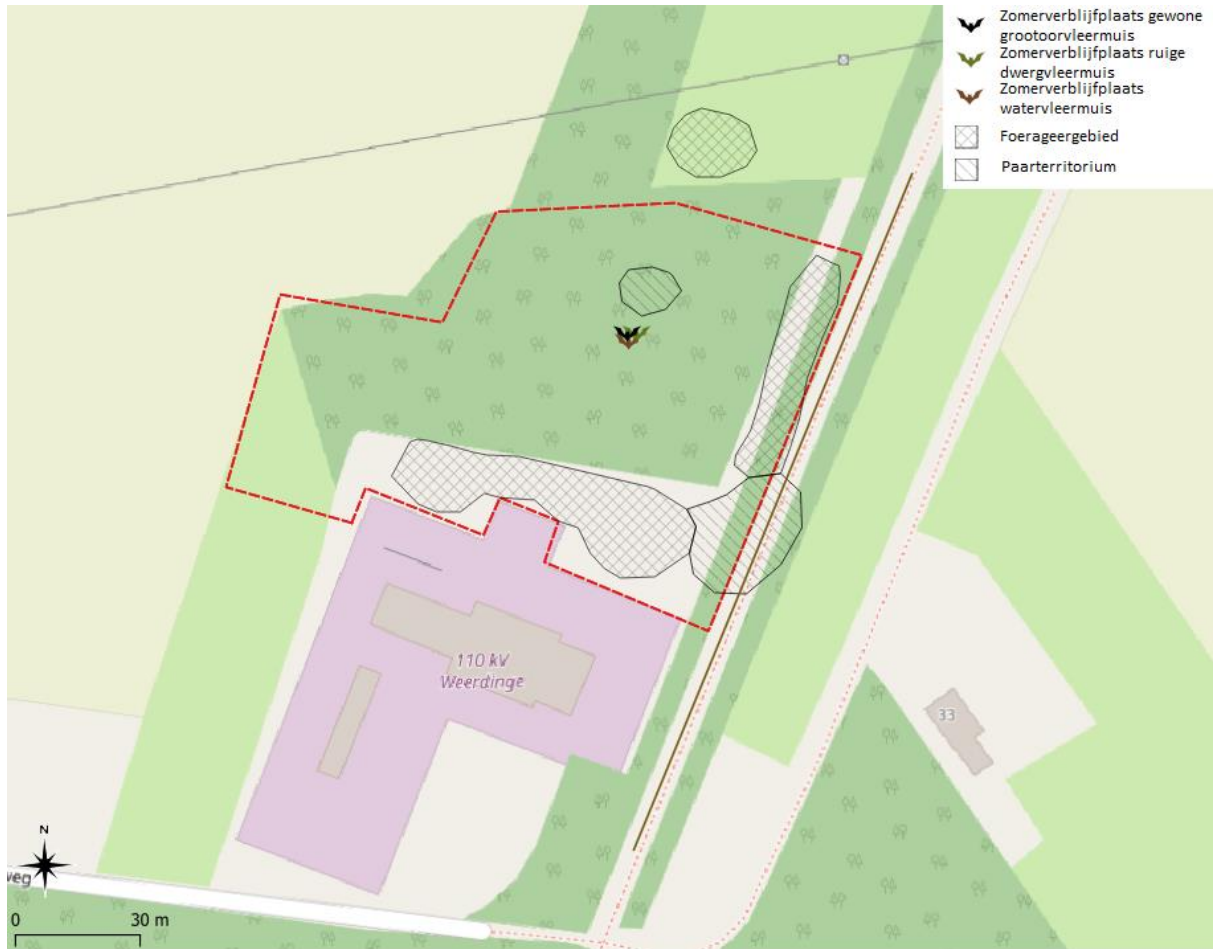
De bosrand ten zuiden en oosten van het plangebied wordt gebruikt om te foerageren door de gewone dwergvleermuis. Omdat niet alle bomen gekapt zullen worden, blijft een groot deel van het foerageergebied behouden. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van bosranden, waterplassen en tuinen. Ook de vijver ten noorden van het plangebied trekt veel insecten aan, waardoor vleermuizen worden aangetrokken. Het te kappen deel betreft zodoende geen essentieel foerageergebied.

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

Vliegroutes

Ten oosten van het plangebied vormt de lijnvormige zandweg met bomen is een essentiële vliegroute voor de gewone dwergvleermuis vastgesteld. De vliegroute staat in verbinding met de waterplas ten noordoosten van het plangebied en het bosgebied de Emmerdennen. De vliegroute blijft echter behouden, mits er geen (nacht) verlichting richting deze vliegroute straalt.

Figuur 4.8 Locatie foerageergebied, paarterritorium, vliegroute en vastgestelde verblijfplaatsen.

4.8 Overige waarnemingen

Waarnemingen

Eekhoorn

Ten tijde van het nader onderzoek naar vleermuizen is ten zuidoosten van het plangebied een alarmerende eekhoorn waargenomen. Er zijn binnen het plangebied echter geen nesten van eekhoorns aangetroffen. Het plangebied heeft naar alle waarschijnlijkheid alleen een ecologische functie als foerageergebied voor deze soort. Na de kapwerkzaamheden is er voldoende foerageergebied beschikbaar van de eekhoorn.

Kerkuil

Ten tijde van het nader onderzoek in de paarperiode naar vleermuizen is op het gebouw van het energiestation een kerkuil waargenomen. Het plangebied is vermoedelijk onderdeel van het foerageergebied van de kerkuil. Na de kapwerkzaamheden blijft voldoende foerageergebied bestaan, zowel het plangebied als de directe omgeving van het plangebied.

Spreeuw en koolmees

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied nesten van de spreeuw en koolmees waargenomen in de bomen met holtenummer 1 en 3 (zie figuur 4.7). Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord. Nesten van de koolmees en spreeuw zijn tevens opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten (Provincie Drenthe). Dit houdt in dat onder bepaalde omstandigheden deze nesten toch jaarrond beschermd zijn. Gezien het aantal nestplaatsen binnen het plangebied en de geschiktheid van de omgeving voor deze soort, is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar en zijn deze nestplaatsen daarom niet jaarrond beschermd. Deze nestplaatsen blijven eveneens behouden en vallen niet binnen het te kappen gebied.

Figuur 4.7 Nestlocatie in boom van koolmees (links) en spreeuw (rechts).

Sporen

Ree

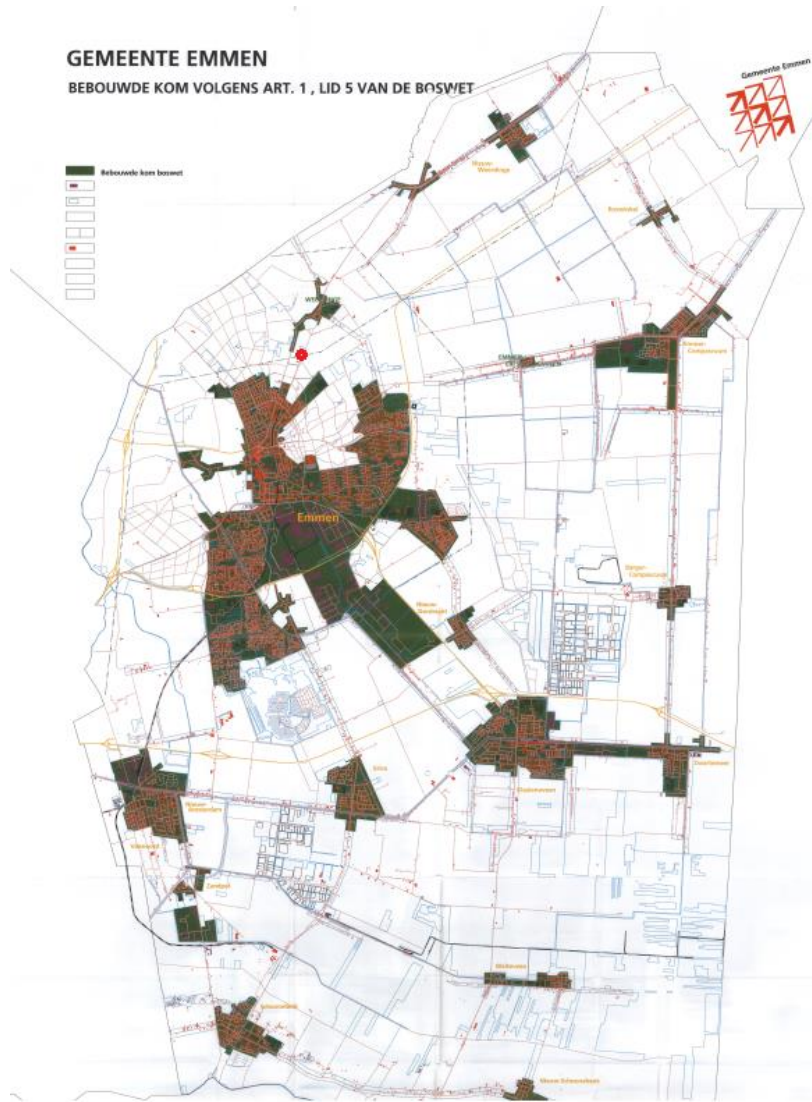
Binnen het plangebied zijn ligplekken waargenomen van reeën (zie figuur 4.8). De ligplekken zijn plaatsen waar de reeën gedurende langere tijd uitgerust hebben. Op deze plaatsen is de bovenste bladlaag weggeschraapt en zijn vraatsporen aan planten te zien. Deze algemene diersoort is aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om versterking van individuen.

Figuur 4.8 Ligplaats van reeën.

4.9 Houtopstanden

Het plangebied valt buiten de bebouwde kom Boswet (zie rode stip figuur 4.9). Voor de beoordeling is er vanuit gegaan dat de begrenzing onder de Wet natuurbescherming niet is gewijzigd. Daarnaast gaat het om bomen met een oppervlak van circa 1.100 m². Daarnaast valt het plangebied niet onder een van de genoemde vrijstellingen (Wnb, art. 4.1). Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt zodoende het beschermingsregime vanuit de Wet natuurbescherming. Voor het kappen geldt zodoende een meld- en herplantplicht.

Figuur 4.9 Begrenzing bebouwde kom Wet natuurbescherming (bron: Gemeente Emmen, 1998).

Nader onderzoek das, grote bosmuis, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, vleermuizen en houtopstanden t.p.v. Gravenveldweg te Emmen (kenmerk: 200161)

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien, per soort(groep) beschreven.

5.1 Functie van het plangebied per soort(groep)

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt het volgende naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	Geen	Geen	1	Geen	Nee
Ruige dwergvleermuis	Geen	1	Geen	Geen	Nee
Gewone grootoorvleermuis	Geen	1	Geen	Geen	Nee
Watervleermuis	Geen	1	Geen	Geen	Nee

Verblijfplaatsen

De vastgestelde verblijfplaatsen bevinden zich buiten het kagebied van de voorgenomen werkzaamheden. De afstand tussen de kapgrens en verblijfplaatsen ligt op circa 7,5 meter. Na de kapwerkzaamheden blijft er daarmee voldoende beschutting en leefgebied behouden, waardoor er geen negatieve effecten het leefgebied van deze soorten worden verwacht (mits er geen (nacht)verlichting op de aangetroffen verblijfplaatsen straalt tussen zonsondergang en zonsopkomst).

Foerageergebied en vliegroute

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een deel van het foerageergebied aangetast. Na de kapwerkzaamheden blijft er voldoende foerageergebied aanwezig, zowel het bos perk ten noorden van de kapgrens als de directe omgeving in de vorm van bomen, waterplassen en tuinen. Ten oosten van het plangebied is een essentiële vliegroute aanwezig voor gewone dwergvleermuizen. Deze vliegroute wordt niet aangetast. Indien de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd of er geen nachtverlichting richting de bomen straalt, zal er geen verstoring plaatsvinden op aanwezige foeragerende vleermuizen en zal de essentiële vliegroute behouden blijven.

5.1.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de resultaten van het onderzoek naar de das en grote bosmuis komt het volgende naar voren:

Tabel 5.2 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	Vaste rust – en verblijfplaats	Essentieel leefgebied	Overtreding Wnb
Das	Nee	Nee	Nee
Grote bosmuis	Ja	Ja	Ja

Binnen het kagebied bevindt zich een lokale populatie van de grote bosmuis. Tijdens het nader onderzoek zijn in totaal zes tellingen van deze soort gedaan. De locatie van de aangetroffen grote bosmuis bestaat uit een dichte begroeiing van braamstruiken. In de nabije omgeving is geringe soortgelijke begroeiing in de vorm van dichte braamstruiken aanwezig. De grote bosmuis is naar verwachting jaarrond aanwezig in het westelijk deel van het plangebied. Uit het onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied functioneel leefgebied (en daarmee verblijfplaatsen) van grote bosmuis aanwezig is. Het leefgebied van de grote bosmuis is functioneel als deze bestaat uit een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei langs een bosrand.

5.1.3 Amfibieën

Uit de resultaten van het onderzoek naar amfibieën komt het volgende naar voren:

Tabel 5.3 Resultaten amfibieën

Soort	Voortplantingswater	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Overtreding Wnb
Heikikker	Nee	Nee	Nee
Kamsalamander	Nee	Nee	Nee
Knoflookpad	Nee	Nee	Nee
Poelkikker	Nee	Nee	Nee

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen beschermde (zonder provinciale vrijstelling) amfibieën aangetroffen. De overige aanwezige soorten, waaronder de gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en bastaardkikker, zijn opgenomen in de provinciale verordening en zijn daardoor vrijgesteld.

5.1.4 Niet jaarrond beschermde vogelnesten

Tabel 5.4 Resultaten niet jaarrond beschermde vogelnesten

Soort	Nestplaats	Aantasting	Essentieel leefgebied	Aantasting	Overtreding Wnb
Koolmees	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
Spreeuw	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee

Gezien het aantal nestplaatsen binnen het plangebied en de geschiktheid van de omgeving voor deze soort, is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar en zijn deze nestplaatsen daarom niet jaarrond beschermd. Deze nestplaatsen blijven eveneens behouden en vallen niet binnen het te kappen gebied.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing soortenbescherming

Bij de voorgenomen werkzaamheden vindt een overtreding plaats op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de **grote bosmuis**. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats en leefgebied van de grote bosmuis is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden, waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd te wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is 13 weken, met een mogelijkheid tot verlenging van 7 weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt het leefgebied ongeschikt gemaakt voor grote bosmuis en gaat een essentieel leefgebied verloren. Er dienen daarom mitigerende en compenserende maatregelen te worden genomen ten aanzien van de grote bosmuis.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient het leefgebied binnen het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor de grote bosmuis. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing.

5.2.3 Houtopstanden

Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt een meld- en herplantplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.

Conform de provinciale verordening van de provincie Drenthe (Provincie Drenthe, 2018 -art. 4.31) dient:

- a. een melding tenminste 4 weken en niet langer dan 1 jaar voorafgaande aan de velling gedaan,
- b. een melding door middel van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld formulier (digitaal/analoo) te worden gedaan.

Herbeplant dient op bosbouwkundig verantwoorde wijze te worden gerealiseerd door (art. 4.32-4.33):

- a. een herbebossing die gericht wordt uitgevoerd om de doelen van houtproductie, natuur, landschap en/of cultuurhistorie te realiseren. De herbebossing dient binnen een termijn van 3 jaar een bedekkingsgraad te hebben van 80%, met boomsoorten die geschikt zijn om gelet op de bodemkwaliteit en waterhuishouding ter plaatse uit te groeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand,
- b. een spontane natuurlijke verjonging die de onder a genoemde doelen realiseert.
- c. de aanvraag geschiedt uiterlijk 2 jaar na de velling, en de aanvraag wordt gedaan door middel van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld aanvraagformulier.

Eventueel kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond onder de volgende voorwaarden (art. 4.34):

- het perceel of in voorkomende gevallen de percelen waar de herbeplanting wordt gerealiseerd voldoet aan de volgende vereisten:

- de grond die de eigenaar wil beplanten is gelegen in provincies Drenthe, Groningen of Friesland;
- de grond die de eigenaar wil beplanten is minimaal van gelijkwaardige kwaliteit als die waarop zich de gevelde houtopstand bevond;
- de grond die de eigenaar wil beplanten heeft minimaal dezelfde oppervlakte als die waarop zich de gevelde houtopstand bevond;
- als de gevelde opstand deel uitmaakte van een boskern dan dient er gecompenseerd te worden in of aansluitend aan een boskern;
- de grond waarop gepland wordt moet landbouwgrond zijn indien de herplantplicht ontstaat door een omvorming van bos naar landbouwgrond;
- de grond waarop de herplant plaats vindt is vrij van bos- en natuurcompensatieverplichtingen die zijn ontstaan uit hoofde van de Wet natuurbescherming en andere wet- en regelgeving, waaronder ook de voormalige Boswet moet worden verstaan;
- de compensatie vindt plaats op een bosbouwkundig verantwoorde wijze, zoals hierboven beschreven (art. 4.32);
- met de herbeplanting op andere grond worden de waarden van houtproductie, natuur, landschap en cultuurhistorie niet onevenredig geschaad.

5.2.4 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

Bergers, P.J.M. (1997). Kleine zoogdieren inventariseren: het kan efficiënter. Zoogdier 8 (3).

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Das..... Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument heikikker... Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument kamsalamander ... Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument poelkikker ... Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017e). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017f). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Eco Reest BV (2020). Quickscan Wet natuurbescherming ter plaatse van Gravenveldweg te Emmen. Projectnummer 192796, 22 januari 2020.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.

Provincie Drenthe (2018). Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Soorten/Bastaardkikker_Atlastekst.pdf.

Websites

www.NDFF.nl¹

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.gemeenteraademmen.nl/nc/vergaderingen/document/document/47235/via/theme%3A1426.html

BIJ12 (2020). Knoflookpad. Geraadpleegd op 4 december 2020 van <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/knoflookpad/>

---

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

BIJLAGE 1

NADERE INFORMATIE WETGEVING

Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling. Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige Europees beschermde soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

De provincie waar de ingreep plaatsvindt is in de meeste gevallen het bevoegd gezag.